

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10894 - Relació entre Família, l'Escola i els Serveis Socials
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10894 - Relació entre Família, l'Escola i els Serveis Socials
Crèdits	1 presencials (25 hores) 3 no presencials (75 hores) 4 totals (100 hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria Belén Pascual Barrio belen.pascual@uib.es	12:00h	14:00h	Dimarts	01/10/2012	28/06/2013	A-116

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Màster Universitari d'Intervenció Socioeducativa amb Menors i Família	Postgrau		Postgrau
Màster Universitari de Primera Infància: Perspectives i Línies d'Intervenció	Postgrau		Postgrau

Contextualització

En els darrers anys els canvis socials, en les famílies i el món educatiu han estat intensos. La família i l'escola han tengut assignada tradicionalment la tasca educativa dels menors però en l'actualitat comparteixen aquesta responsabilitat amb l'entorn, un entorn cada vegada més canviant i complex. En aquest sentit, no podem entendre l'escola sense la relació d'aquesta amb les famílies i amb altres contextos socialitzadors de la comunitat en general: els serveis socials, la xarxa associativa, etc. Dels debats actuals de la comunitat educativa deriven propostes diverses i moltes d'elles, d'acord amb un model d'escola inclusiva i integradora, apunten la necessitat d'establir un compromís compartit entre les famílies, l'escola i la comunitat, així com la necessitat de promocionar el treball cooperatiu en xarxa.

Aquesta assignatura s'emmarca en el Mòdul III del Màster, denominat Intervenció amb menors i famílies. Els objectius que es pretenen són, en primer lloc, donar a conèixer i analitzar les relacions entre la família, el sistema educatiu i els serveis socials, a través dels programes d'intervenció existents. En segon lloc, proporcionar les eines necessàries per al desenvolupament de dissenys i la implementació de programes de suport a les relacions prèviament analitzades.

Requisits

Competències

Específiques

1. E-2.1. Ser capaç d'analitzar i identificar riscos, necessitats i demandes dels destinataris tant individuals com familiars en els diferents contextos d'aplicació, des de la perspectiva del treball en xarxa..
2. E-2.4. Ser capaç de promoure canvis efectius, a través dels mètodes propis i específics de la intervenció socioeducativa, en els individus i famílies, en els distints contextos: educatiu, serveis socials, organitzacions i àmbit comunitari..

Genèriques

1. G-3. Que tinguin capacitat per reunir i interpretar dades rellevants relatives al comportament dels menors i a les estructures i dinàmiques de les famílies, així com al context al qual es produeixen, per tal d'emetre judicis fonamentats sobre problemes educatius, psicopedagògics i socials en aquest camp d'estudi i intervenció..

Continguts

Continguts temàtics

TEMA 1. Família, societat i educació

- Context social i transformacions del cicle vital: noves realitats
- Els canvis familiars i l'Estat del benestar: individualització *versus* solidaritat
- Diversitat i noves realitats del sistema educatiu: contradiccions i nous reptes

TEMA 2. Família, escola i comunitat

- Escola, comunitat i capital social: l'educació més enllà de l'escola
- Família i escola: relacions i punts de trobada
- La participació de la família a la comunitat

TEMA 3. La intervenció socioeducativa amb les famílies des d'una perspectiva comunitària

- Models d'intervenció socioeducativa i programes existents: bones pràctiques
- Estratègies i tècniques específiques per al treball amb les famílies

Metodologia docent

Activitats de treball presencial

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10894 - Relació entre Família, l'Escola i els Serveis Socials
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Assistència i participació a classe	Grup gran (G)	En la primera part de les sessions es desenvoluparan els continguts temàtics de l'assignatura. La metodologia serà expositiva, encara que no exclusivament, perquè els continguts hauran estat preparats també prèviament per l'alumnat.
Classes pràctiques	Assistència i participació a classe	Grup gran (G)	La segona meitat de les sessions tindrà un format participatiu. La finalitat és debatre els continguts i treballar les competències específiques de l'assignatura a partir la lectura prèvia i l'elaboració dels materials per part dels estudiants. La metodologia serà oberta i participada. Es requereix la intervenció activa dels alumnes perquè la seva participació en aquesta segona meitat de la sessió serà avaluada.
Avaluació	Prova final escrita	Grup gran (G)	Per avaluar els continguts de l'assignatura, es durà a terme una prova de resposta llarga o de desenvolupament.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les classes	La finalitat és preparar les classes prèviament, perquè aquestes classes siguin més productives i aprofundides. La metodologia és la lectura i comprensió activa i crítica dels materials de l'assignatura.
Estudi i treball autònom individual o en grup	Activitats pràctiques	L'alumnat a nivell individual i / o grupal ha de desenvolupar les activitats proposades a principi de curs a partir dels documents seleccionats i seguint les pautes establertes. Aquestes activitats s'hauran de lliurar per a la seva avaluació en les dates previstes.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà les dates d'avaluació i les dates de lliurament dels treballs.

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		25	1	25
Classes teòriques	Assistència i participació a classe	11	0.44	11
Total		100	4	100

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10894 - Relació entre Família, l'Escola i els Serveis Socials
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Classes pràctiques	Assistència i participació a classe	11	0.44	11
Avaluació	Prova final escrita	3	0.12	3
Activitats de treball no presencial		75	3	75
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les classes	45	1.8	45
Estudi i treball autònom individual o en grup	Activitats pràctiques	30	1.2	30
Total		100	4	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Assistència i participació a classe

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	En la primera part de les sessions es desenvoluparan els continguts temàtics de l'assignatura. La metodologia serà expositiva, encara que no exclusivament, perquè els continguts hauran estat preparats també prèviament per l'alumnat.
Criteris d'avaluació	Es valorarà positivament la participació activa a les classes
Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A	

Prova final escrita

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	Per avaluar els continguts de l'assignatura, es durà a terme una prova de resposta llarga o de desenvolupament.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà positivament l'elaboració adient dels continguts, l'expressió i l'ús del vocabulari de l'assignatura.
Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A	

Activitats pràctiques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	L'alumnat a nivell individual i / o grupal ha de desenvolupar les activitats proposades a principi de curs a partir dels documents seleccionats i seguint les pautes establertes. Aquestes activitats s'hauran de lliurar per a la seva avaluació en les dates previstes.
Criteris d'avaluació	L'alumnat a nivell individual i / o grupal ha de desenvolupar les activitats proposades a principi de curs a partir dels documents seleccionats i seguint les pautes establertes. Aquestes activitats s'hauran de lliurar per a la seva avaluació en les dates previstes a través de la plataforma virtual.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10894 - Relació entre Família, l'Escola i els Serveis Socials
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Percentatge de la qualificació final: 40% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Bibliografia complementària

- Alberdi, I. (1999). *La nueva familia española*. Madrid: Taurus.
- Alfonso, C. et al. (2003). *La participación de los padres y madres en la escuela*. Barcelona: Graó.
- Bolivar, A. (2006) *Familia y escuela: dos mundos llamados a trabajar en común*. *Revista de Educación*, n. 339, 119-146
- Brullet, C. (2009). *Les polítiques locals de suport a les famílies. El paper clau de les polítiques locals en la cooperació entre famílies, escoles i comunitat a favor de la cohesió social*. Barcelona: Fundació Jordi Pujol
- Brullet, C. (2003a) *Políticas de apoyo a las familias: una propuesta desde el mundo local*. Barcelona: Diputación de Barcelona.
- Brullet, C. (2003b) *El debat sobre la conciliació ocupació-família dins el marc de la Unió Europea*. *Revista Catalana de Sociologia*, n. 12, 155-186.
- Buckingham, D. (2002) *Crecer en la era de los medios electrónicos. Tras la muerte de la infancia*. Madrid: Morata.
- Cardús, S. (2000) *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana
- Casas, X. (1995) *Una aproximació psicològica i social al canvi familiar. Nous Models de Família en l'entorn urbà*. (pp. 65-70). Barcelona: Conselleria de Benestar Social. Generalitat de Catalunya.
- Castells, M. (1997) *La era de la informació. Vol. 1: La sociedad red*. Madrid: Alianza.
- Céspedes, A.; Vegué, E.; Blanco, I. (2007). *Políticas sociales, educación y ciudadanía*. *Revista de Educación social*, Nº 6 . Disponible en: <http://www.eduso.net/>
- Coleman, J. S. (2001) *Capital social y creación de capital humano*. *Zona Abierta*, n. 94/95, 47-81.
- Colom, A.J. (1998). *El papel de la ciudad en la educación del consumidor*. *Actas del III Encuentro de la Red Estatal de Ciudades Educadoras. Educación y Ciudad*. (pp. 13-26). Ajuntament de Palma.
- Comellas, M.J. (2009) *Familia i escola : compartir l'educació*. Barcelona : Graó.
- Comer, J.P.; Benavie, M.; Haynes, N.M.; Joyner, E.T. (1999). *Child by Child. The Comer Process for Change in Education*. Nova York: Teachers College Press.
- Comer, J.P.; Haynes, N.M. (1992). *Summary of school development program effects: The family is critical to student achievement*. New Haven: Yale Child Study Center.
- Comellas, M.J. (2009) *Familia i escola : compartir l'educació*. Barcelona : Graó.
- Consejo de Europa (2006). *Recomendación del Comité de Ministros a los Estados Miembros sobre políticas de apoyo al ejercicio positivo de la parentalidad*. <http://www.msps.es>. Fecha de consulta 19 de marzo de 2010.
- Delors, J. et al. (1996). *La educación encierra un tesoro. Informe a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la educación para el siglo XXI*. Madrid: Santillana/UNESCO.
- Elzo, J. (2006) "Familia, educación y sociedad". En Álvarez y Berástegui (coord.) *Educación y familia: la educación familiar en un mundo en cambio* (pp. 1-18).
- Epstein, J. (2001) *School, family, and community partnerships. Preparing educators and improving schools*. Boulder, CO, Westview Press.
- Epstein, J. L. (1995). *School/family/community partnerships: Caring for the children we share*. *Phi Delta Kappan*, 76, 701-712.
- Epstein, J. L. (1991). *Effects on student achievement of teachers' practices of parent involvement*. In S. Silvern (Ed.). *Advances in reading/language research* Vol. 5, 261-276. Greenwich, CT: JAI.
- Esping-Andersen, G. (2007) *Un nuevo equilibrio de bienestar. Política y Sociedad*, vol. 4. N. 2: 11-30

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10894 - Relació entre Família, l'Escola i els Serveis Socials
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

- Esping-Andersen, G (2004) "La política familiar y la nueva demografía", Revista ICE, Mayo-Junio, N. 815 pp. 45-60
- Ferrer, G. y Martínez, S. (2005) La formació de les famílies en el marc de l'escola inclusiva: un repte per a les comunitats d'aprenentatge. Revista Educar, n.35, 71-85
- Flaquer, L. (1999) La estrella menguante del padre. Barcelona: Ariel.
- Flaquer, L.; Brullet, C. (2003) Polítiques familiars a Catalunya: una primera aproximació. Revista Catalana de Sociologia nº 12, 141-153.
- Flaquer, L. (2002) Informe sobre la situació de la família a Catalunya. Un intent de diagnòstic. Barcelona: Departament de Benestar social GENCAT.
- Flaquer, L. (1999) De la família a les polítiques familiar. Vicissituds d'un recorregut. Papers, 59, 57-70.
- Flaquer, L. (2004) La articulación entre familia y el Estado de Bienestar en los países de la Europa del Sur. Revista Papers, N. 73, 27-58.
- Flaquer, L. (2001) La individualització de la vida privada en el món actual. Revista Anàlisi n. 26, 89-102.
- Flaquer, L. (2000) Les polítiques familiars en una perspectiva comparada. Barcelona: Fundació La Caixa. Col·lecció d'Estudis socials, núm. 3
- Flaquer, L.; Almeda, E.; Navarro, L. (2006) Monoparentalitat i infància. Barcelona: Fundació La Caixa. Col·lecció d'Estudis socials, núm. 20
- Flaquer, L. (2004) Les polítiques d'atenció i suport a les famílies. Barcelona : Institut d'infància i món urbà
- Garreta, J. (2007) La relación familia-escuela. Lleida: Edicions de la Universitat de Lleida.
- Garrido Luque. A. (1992). Consecuencias psicosociales de las transiciones de los jóvenes a la vida adulta. Tesis Doctoral. Madrid. Universidad Complutense de Madrid.
- Gil Calvo, E. (1998) Doble vínculo en Giner, S.(ed.). Diccionario de sociología. Madrid: Alianza.
- Golombok, S. (2006) Models de família. Què és el que compta de debò? Barcelona: Graó.
- Hango, D. (2005) Parental investment in childhood and later adult well-being: Can more involved parents offset the effects of socioeconomic disadvantage? Center for Analysis of Social Exclusion, LSE. Paper No 98. Disponible: http://sticerd.lse.ac.uk/case/_new/publications/series.asp
- Iglesias de Ussel y Flaquer (1993). Familia y análisis sociológico: el caso de España. Revista REIS, n. 61/93, 57-75
- IMSERO (2009) Las personas mayores en España. Informe 2008. Madrid: MSPS
- INJUVE (2006) Informe anual jóvenes 2006. Madrid: MTAS/Observatorio de la juventud
- Maccoby, E.E. y Martin, J.A. (1983) Socializations in the contexto f the family: Parent-child interaction. En Marvin Hetherington (ed.) Personality, socialization and social development, John Wiley, New York, pp. 1-101.
- Marí-Klose et al (2009) Informe de la inclusión social en España 2009. Barcelona: Fundació Caixa de Catalunya. Obra Social.
- Martínez, X.; Homs, O. (1992). Fracàs escolar a Catalunya. Barcelona: Fundació Bofill.
- McNeal, R. B. (1999). Parental involvement as social capital: Differential effectiveness on science achievement, truancy, and dropping out. Social Forces, 78: 117-144.
- Megías, E. Et al. (2002) Hijos y padres: comunicación y conflictos. Madrid: FAD.
- Meil, G. (2005) La protección social de la familia: situación actual y tendencias en la Unión Europea. En Arraigada, I. Políticas hacia las familias, protección e inclusión sociales. Santiago de Chile: ONU, CEPAL. Serie Seminarios y conferencias, n. 46
- MEPSD (2008) Plan Nacional de Acción para la inclusión social del Reino de España 2008-2010. MEPSD, 2008
- Merino, R. y De la Fuente, G. (2007). Sociología para la intervención social y educativa. Barcelona: UAB.
- Mörtvik, Roger y Spant, Roland (2005) Does gender equality spur growth? En OECD Observer, Oct. 2005.
- MSPS (2008) La inclusión activa y el V Plan Nacional de Acción para la Inclusión Social 2008-2010. Madrid: MSPS
- MTAS (2006) Plan estratégico de infancia y adolescencia 2006-2009. Madrid: Ministerio trabajo y asuntos sociales y Observatorio de la infancia

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10894 - Relació entre Família, l'Escola i els Serveis Socials
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

- Navarro, V. (2003) L'estat de benestar a Catalunya. En *Repensar la intervenció social: els escenaris actuals i futurs*, pp. 28-39. Barcelona: Col·legi oficial de psicòlegs de Catalunya.
- Navarro, V. (2002) Bienestar insuficiente, democracia incompleta. Barcelona: Anagrama.
- Osuna, M.J. (2006) Relaciones familiares en la vejez: vínculos de los abuelos y de las abuelas con sus nietos y nietas en la infancia. *Revista multidisciplinaria Gerontología*, 16 (1): 16-25
- Pagès, A. (1995) Família i factors socials. En *Nous Models de Família en l'entorn urbà*. (pp. 57-64). Barcelona: Conselleria de Benestar Social. Generalitat de Catalunya.
- Pascual, B. (2007) El ciclo vital y sus etapas. En Merino y De la fuente. *Sociología para la intervención social y educativa*. Madrid: UCM
- Pazos Morán, M. (2001) El papel de la igualdad de género en la solución de la crisis económica. Madrid: Instituto de Estudios Fiscales
- Pérez Díaz, V.; Rodríguez, J.C.; Sánchez Ferrer, L. (2001) La familia española ante la educación de sus hijos. Barcelona: La Caixa. Colección estudios sociales. N. 5.
- Pérez, C. (1995) Família i comunitat. En *Nous Models de Família en l'entorn urbà*. (pp. 11-30). Barcelona: Conselleria de Benestar Social. Generalitat de Catalunya.
- Prats, J. y Raventós, F. (divs.) (2005) Los sistemas educativos europeos ¿crisis o transformación? Colección estudios sociales, 18.
- Putnam, R. D. (2002): Solo en la bolera: colapso y resurgimiento de la comunidad norteamericana. Barcelona: Galaxia Gutenberg.
- Putnam, R. D.; Leonardi, R.; Nanetti, R. (1994): Para hacer que la democracia funcione: la experiencia italiana de descentralización administrativa. Caracas: Editorial Galac.
- Rodríguez Roca, J. (coord.) (2003) *Repensar la intervenció social: els escenaris actuals i futurs*. Col·legi oficial de psicòlegs de Catalunya. Primer cicle de debats: octubre-desembre de 2003.
- Sanders, M. G.; Epstein, J. L. (1998) School-family-community partnerships and educational change: International perspectives. En A. Hargreaves, A. Lieberman, M.Fullan, D. Hopkins (eds.) *International Handbook of Educational Change*. Dordrecht, Kluwer, pp. 482-502.
- Subirats, J.; Albaigés, B. (2009). *Educació i comunitat. Reflexions a l'entorn del treball integrat dels agents educatius*. Barcelona. Fundació Jaume Bofill.
- Subirats, J. (2003) Más enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals. Ed. Mediterrània.
- Vila, I. (1998). *Família, escuela y comunidad*. Barcelona: Horsori.
- Wintersberger, H. (2006) Infancia y ciudadanía: el orden generacional del Estado de Bienestar. *Política y sociedad*, Vol. 43. N. 1: 81-103

Altres recursos

Algunes pàgines de consulta:

- Consell Econòmic i Social de les Illes Balears: <http://ces.caib.es/>
- Conselleria d'Educació i Cultura: <http://weib.caib.es/>
- Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT): <http://www.caib.es/ibae/ibae.htm>
- Asociación de Sociología de la Educación: <http://www.ase.es/>
- Asociación Interuniversitaria de Investigación en Pedagogía: <http://www.uv.es/aidipe/>
- Ministerio de Educación: <http://www.mec.es>

Informes:

- CONSEJO ESCOLAR DE ESTADO (2008). *Informe sobre el estado y situación del sistema educativo 2006-2007*. Madrid. CEE.
- CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DE LES ILLES BALEARS (2011). *Memòria del CES 2010 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*. Capítol sobre educació.
- CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DE LES ILLES BALEARS (2009) 7/2009, *sobre l'eficàcia del sistema educatiu a les Illes Balears*. Disponible: <http://ces.caib.es/> (DICTÀMENS)

**Universitat de les
Illes Balears**

Guia docent

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10894 - Relació entre Família, l'Escola i els Serveis Socials
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA. *Indicadors del Sistema educatiu de les Illes Balears*. Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu.
MEC. INECSE. *Sistema estatal de indicadores de la educación*.

